

SUUNDA TOETAVAD AINED
Aravete Keskkool

SISUKORD

1	VALIKKURSUS „Riigikaitse“	4
1.1.	Riigikaitse õppe- ja kasvatusesmärgid	4
1.2.	Õppeaine kirjeldus	4
1.3.	Lõiming teiste ainevaldkondadega	6
1.4.	Õppetegevuse kavandamine ja korraldamine	6
1.5.	Gümnaasiumi õpitulemused	7
1.6.	Hindamine	7
1.7.	Füüsiline õpikeskkond	8
1.8.	I kursuse „Riigikaitse“ õppesisu ja õpitulemused	9
1.9.	II kursuse „Praktiline õpe välilaagris“ õppesisu ja õpitulemused	19
2	VALIKKURSUS „Usundiõpetus“	23
2.1	Õppe- ja kasvatusesmärgid	23
2.2	Õppeaine kirjeldus	23
2.3	Õppetegevuse kavandamine ja korraldamine	24
2.4	Füüsiline õpikeskkond	25
2.5	Hindamise alused	26
2.6	I kursus „Inimene ja religioon“	26
2.6.1	Gümnaasiumi õpitulemused	26
2.6.2	Õpitulemused ja õppesisu	27
2.7	II kursus „Eesti usuline maastik“	29
2.7.1	Gümnaasiumi õpitulemused	29
2.7.2	Õpitulemused ja õppesisu	30
3	VALIKKURSUS „Disain ja arvutigraafika“	33
3.1	Õppe-eesmärgid	33
3.2	Kursuse lühikirjeldus	33
3.3	Õppesisu	33
3.4	Õpitulemused	34
3.5	Lõiming	34
3.6	Hindamine	34
3.7	Füüsiline õpikeskkond, õpivara	34
4	VALIKKURSUS „Jõusaali iseseisva kasutamise alused“	35
4.1	Õppe- ja kasvatusesmärgid	35
4.2	Kursuse lühikirjeldus	35
4.3	Õppesisu	35

4.4	Õpitulemused.....	36
4.5	Hindamine	36
4.6	Lõiming	36
4.7	Füüsiline õpikeskkond.....	36
5	A2-TASEME VÕÕRKEELED (6 KURSUST).....	36
5.1.	SAKSA KEEL.....	40
5.1.1.	I kursus „Igapäevaelu”	40
5.1.2.	II kursus „Kodu ja lähiümbrus”	40
5.1.3.	III kursus „Toit ja tarbimine”	41
5.1.4.	IV kursus “Töö ja vaba aeg”	42
5.1.5.	V kursus “Mina ja maailm”	43
5.1.6.	VI kursus “Igapäevane suhtlus”	44
5.2.	PRANTSUSE KEEL.....	45
5.2.1.	I kursus „Mina“	45
5.2.2.	II kursus „Perekond, välimus, ilm“	46
5.2.3.	III kursus „Eelistused, hobid, kell“	47
5.2.4.	IV kursus „Suhtlemine“	48
5.2.5.	V kursus „Elukoht ja toit“	49
5.2.6.	VI kursus „Kordamine”	50

1 VALIKKURSUS „Riigikaitse“

1.1. Riigikaitse õppe- ja kasvatuseesmärgid

Riigikaitseõpetusega taotletakse, et õpilane:

1. on Eestile lojaalne kodanik, kellel on positiivne hoiak ja valmidus vajaduse korral Eestit kaitsta ning kes tegutseb lähtuvalt õigusriigi põhimõtetest;
2. järgib demokraatlikke väärtusi ning on solidaarne ja vastutustundlik;
3. mõistab riigikaitse seotust erinevate ühiskonnaelu valdkondadega;
4. väärtustab kaitseväelase elukutset, kaitseväge ja vabatahtlikku tegevust Kaitseliidus ning selle eriorganisatsioonides;
5. teab riigikaitse korraldust ning kaitseväge ülesehitust ja ülesandeid ning riigikaitset reguleerivaid õigusakte;
6. teab kodanikukaitse põhimõtteid;
7. tunneb huvi riigikaitse ja sõjaajaloo vastu;
8. teab NATO kollektiivse kaitse põhimõtet;
9. on omandanud esmased oskused ohutult relva käsitseda, esmaabi anda, kriisiolukordades käituda ja tegutseda;
10. teab topograafia põhialuseid, orienteerub maastikul kaardi ja kompassiga ning käitub keskkonda säästvalt.

1.2. Õppeaine kirjeldus

Riigikaitseõpetusega taotletakse, et õpilased saavad põhiseadusest lähtuvalt teadlikuks oma riigikaitsealastest kohustustest ja õigustest ning ettekujutuse kaitseväeteenistuse liikidest. Õppe kaudu omandatakse riigikaitse valdkonna teoreetilised teadmised, mida kinnistatakse praktilises tegevuses.

Riigikaitseõpetuse eesmärk on panna alus Eesti riigikaitse põhimõtete mõistmisele, kujundada kodanikuteadlikkust ja valmisolekut vajaduse korral Eestit kaitsta. Õppes käsitletakse teatud teemasid süvitsi ja teatud teemasid ülevaatlilikult, et vältida õppijate ülekoormatust.

Riigikaitseõpetus on valikõppeaine, mille maht on kaks kursust, s.o 70 tundi. Üks kursus (35 tundi) moodustab teoreetilise osa ning teine kursus (35 tundi) on praktiline väljaõpe (võimaluse korral väljaõppekeskuses või välilaagris).

Praktiliste harjutuste, sh välilaagri korraldamise eeldus on teoreetilise kursuse vastava osa läbimine. Kool korraldab riigikaitseõpetuse oma võimaluste järgi kas teoreetilise ja praktilise osa lõimitult või eraldi kursustena.

Teoreetiline ja praktiline õpe on ainekavas õppeteemade all lõimitult. Riigikaitseõpetuse teoreetiline kursus algab ülevaatega Eesti sõjaajaloost, sõdade tekkeloost, põhjustest ja tagajärgedest. Omandatakse ülevaade tänapäeva ohtudest, kriisidest ja relvakonfliktidest ning rahvusvahelisest õigusest, sh sõjaõigusest. Teoreetilise kursusega omandatakse esmased teadmised Eesti riigikaitsest, riigikaitse juhtimisest ning eesmärkidest, kaitseväe ja Kaitseliidu ülesehitusest, julgeoleku- ja kaitsepoliitikast ning kaitseväeteenistusest. Käsitletakse rivikorra kujunemist ja kasutamist, erinevat tüüpi relvastuse arengut, tähendust ajaloos ja vajalikkust tänapäeval ning tutvutakse erinevate relvatüüpidega. Käsitletakse kodanikukaitse temaatikat ja esmaabi osutamist ning õpitakse looduses ilma abivahenditeta toime tulema. Õpitakse topograafiat, sh maastikul orienteerumist kaardi ja kompassiga, kaitseväe tegevuse mõju keskkonnale ning selle leevendamise võimalusi.

Praktiline kursus keskendub üksikisiku oskuste harjutamisele erinevates olukordades. Relvaõppes käsitletakse esmalt ohutustehnikat ja laskmist mõjutavaid tegureid, järgnevad lasketehnika ja laskeasendite harjutamine. Relvaõpe lõpeb laskmisharjutustega. Riviõppes harjutatakse seisanguid, pöördeid, erinevaid liikumisviise, sh maastikul, ning erinevaid rännakuviise. Topograafia praktiliste harjutustega õpitakse kasutama topograafilist kaarti, mõõtkava ja leppemärke ning asimuudi määramist kompassiga. Eraldi harjutatakse orienteerumist kompassi ja kaardiga ning muude positsioneerimissüsteemidega. Praktiline esmaabi hõlmab tegevuste järjekorra õppimist õnnetuspaigal ning elupäästvat ja jätkuvat esmaabi.

Olenevalt kooli võimalustest on soovitatav korraldada kursustel osalejatele praktiline õpe ühe või kahe etapilise välilaagrina. Esimesel juhul on tegemist ühe 3–4päevase laagriga õppeaasta lõpus ning teisel juhul kahe 1,5–2päevase laagriga talvel ja kevadel. Välilaagreid korraldades kaasatakse võimaluse korral kohaliku Kaitseliidu maleva ja/või kaitseväe väeosi ning koondatakse mitme kooli riigikaitsekursuste praktilise osa välilaagrid.

Gümnaasiumi riigikaitseõpetuse välilaagriga taotletakse, et õpilased omandavad praktilise kogemuse riigikaitse kursusel läbitud teoreetilistest teemadest üksikvõitleja oskuste tasemel. Harjutamise kaudu omandatakse ettekujutus üksikvõitleja oskustest, mis võimaldab tegutseda kriisiolukordades. Tugevneb õpilaste enesekindlus riigikaitseülesandeid täites.

Laagris jaotatakse õpilased jagude kaupa rühmadesse ning määratakse jaoülemad. Võimaluse korral kasutatakse varem väljastatud vormiriietust. Soovitav on korraldada kahepäevane laager reedel ja laupäeval.

1.3. Lõiming teiste ainevaldkondadega

Riigikaitseõpetus on multi distsiplinaarne õppeaine, millel on tihedaid kokkupuutepunkte mitme õppeainega:

1. ajalugu – sõjaajalugu, kriiside ja konfliktide tekkepõhjused ning tagajärjed, rahvusvahelised kriisid ja konfliktid, NATO ja ÜRO;
2. bioloogia – inimese anatoomia, füsioloogia, massihävitusrelvad, kodanikukaitse, keskkonnakaitse;
3. eesti keel – terminoloogia, töö õigustekstidega, suuline ja kirjalik eneseväljendusoskus;
4. füüsika – ballistika, massihävitusrelvad, kodanikukaitse;
5. geograafia – kaardiõpetus;
6. keemia – massihävitusrelvad, kodanikukaitse, ohutusnõuded;
7. kehaline kasvatus – üldfüüsiline tegevus ja vastupidavus;
8. matemaatika – mõõtkava arvutamine, kraadide arvutamine, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) vahendite kasutamine;
9. võõrkeeled – terminoloogia;
10. ühiskonnaõpetus – kodanikukasvatus, riigikaitse korraldus, kaitseväge ja Kaitseliidu struktuur, NATO ja ÜRO, rahvusvahelised kriisid ja konfliktid, Eesti kaitsepoliitika.

1.4. Õppetegevuse kavandamine ja korraldamine

Õpet kavandades ja korraldades:

1. lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
2. taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab õpilasele piisavalt aega puhata ja huvialadega tegelda;
3. võimaldatakse õppida üksi ja koos teistega (iseseisvad, paaris- ning rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ja iseseisvateks õppijateks ning loovateks ja kriitiliselt mõtlevateks isiksusteks;
4. kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;

5. rakendatakse nüüdisaegseid IKT-l põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
6. laiendatakse õpikeskkonda: muuseum, näitus, raamatukogu, arvutiklass, lahingupaik, väeosa ja teised riigikaitsealised institutsioonid, sh kaitseväge õppeasutused, jne;
7. kasutatakse erinevaid õppemeetodeid, sh aktiivõpet: paaris- ja rühmatöö, vestlus, diskussioon, väitlus, arutelu, seminar, projektõpe; skeemi, plaani, tabeli koostamine; praktilised ja uurimistööd; infootsing teabeallikatest ning infoanalüüs, referaadi ja ettekande koostamine, retsenseerimine ja esitlemine IKT vahendeid kasutades; allikaanalüüs (dokument, tekst, statistika jms), töö erinevate e-riigi vahenditega (riigiportaal, e-teenused, teabepäring, õigusaktid internetis) ning kaardiga;
8. viiakse õppetegevus välilaagris läbi päevaplaani alusel.

1.5. Gümnaasiumi õpitulemused

Gümnaasiumi õpitulemused kajastavad õpilase rahuldavat saavutust. Gümnaasiumi lõpetaja:

1. on Eesti Vabariigile lojaalne kodanik, järgib demokraatlikke väärtusi ning on vajaduse korral valmis Eestit kaitsma;
2. tunneb sõjaajaloo, sh Eesti sõjaajaloo tähtsamaid sündmusi ja nende mõju ning tagajärgi ühiskonna arengule ja oma lähedastele;
3. teab ning analüüsib peamisi aktuaalseid rahvusvahelisi probleeme ja nende mõju Eesti ühiskonnale ning NATO kollektiivse kaitse põhimõtet;
4. leiab ja kasutab vajaduse korral riigikaitsele puutuvat olulist infot, sh Eesti riigikaitse üldist korraldust reguleerivaid õigusakte;
5. teab kaitseväeteenistuse põhialuseid, sh on omandanud esmase ettekujutuse ajateenistusest ning Kaitseliidust ja selle eriorganisatsioonidest ning teab ja väärtustab kaitseväelase elukutset;
6. tunneb rivilise liikumise, relvaõppe, sh ohutuse põhialuseid, oskab käituda kriisiolukordades ja anda esmaabi;
7. orienteerub iseseisvalt maastikul kaardi ja kompassiga, arvestades keskkonnakaitse põhimõtteid ning norme;
8. tegutseb meeskonna koosseisus kaaslas abistavalt ja toetavalt.

1.6. Hindamine

Riigikaitse õpitulemusi hinnates lähtutakse õppekava üldosa ning teiste hindamist reguleerivate õigusaktide käsitlest. Riigikaitse õpitulemuste kontrolli ja hindamise eesmärk

on saada ülevaade õpitulemuste saavutusest ja õpilase individuaalsest arengust ning kasutada saadud teavet õppe tulemuslikumaks kavandamiseks.

Hinnatakse nii teadmisi ja nende rakendamise oskust kui ka üldpädevuste saavutatust, sh õpioskusi suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekavas taotletavatele õpitulemustele.

Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja numbriliste hinnetega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid.

Õpitulemuste kontrollimise vormid on mitmekesised. Suulise arutluse kõrval on olulisel kohal kirjalikud tööd: testid, töö kaardiga, statistika ja õigusaktide kasutamine ning analüüs, referaatide ja uurimistöde koostamine, arvamustöö kirjutamine, juhtumianalüüs. Nii teoreetilist kui ka praktilist kursust hinnates arvestatakse ainealaste teadmiste ja oskuste taset, aktiivsust osalemisel praktilises tegevuses ning vastutustunnet ja kaaslaste toetamist ühistegevuses ja rühmatöös – kodanikuosalust.

Kontrollivaid ülesandeid koostades tuleb arvestada, et esindatud oleksid erineva tasandi ülesanded: teadmiste kontrollimine (mõisted, faktid, seaduspärasuste tundmine), teadmiste rakendamine (kasutamine uues situatsioonis), mõistmine (kirjeldamine, seletamine, ümbersõnastamine), analüüs ja süntees (seoste näitamine, võrdlemine, rühmitamine, eristamine, faktide sidumine seaduspärasustega) ning hinnangu andmine (järeldeste, otsustuste tegemine). Laagris hinnatakse praktilisi sooritusi.

Ohutushoiutesti positiivne sooritus on eelduseks praktilisel laskeharjutusel osalemiseks.

1.7. Füüsiline õpikeskkond

1. Kool korraldab valdava osa õpet klassis, kus saab rühmatöö tegemiseks mööblit ümber paigutada, on internetiühendus ning audiovisuaalse materjali kasutamise võimalus.

2. Kool võimaldab õppe sidumiseks igapäevaeluga õpet ja õppekäike väljaspool klassiruumi (muuseum, näitus, raamatukogu, arvutiklass, lahingupaik, väeosa ja teised riigikaitseelased institutsioonid, sh kaitseväe õppeasutused, jne).

3. Koolil on ainekava eesmärgi toetavaid õppematerjale ja -vahendeid: õigusaktid, kaardid, teemakirjandus, pildid, plakatid jm illustratiivne materjal, skeemid, statistilised andmed, ajakirjandusväljaanded Riigi Kaitse, Diplomaatia, Kaitse Kodu, Sõdur, Sõdurileht; auvised, matkavahendid.

4. Välilaagris on välitingimused: maastik, harjutusväli, lasketiir, kaitseväe või Kaitseliidu väljaõppekeskus; väliõõbimise korral isiklik ja rühmavarustus; orienteerumisvahendid, esmaabi õppevahendid, matkavahendid, näitlik õppematerjal; plakatid, joonised, relvad, laskemoon.

1.8. I kursuse „Riigikaitse“ õppesisu ja õpitulemused

Õppesisu	Õpitulemused
<p>Eesti sõjaajalugu:</p> <p>Sõjaajaloo mõiste ja sõjateoreetiline mõte. Sõda. Sõjandus. Sõjateadus. Sõjaajaloo ja ajaloo vahekord. Olulisemad sõjateoreetilise mõtte esindajad (õpetaja valikul Sun Tzu(Sunzi), Thukydides, Karl von Clausewitz, Antoine Henri de Jomini jt).</p> <p><u>Sõjanduse osa ühiskonna ajaloos</u></p> <p>Sõda kui ühiskonna „loomulik seisund“. Sõdade põhjused. Suhtumise muutumine sõjapidamisse. Sõjapidamisviisid vana- ja keskajal. Palgaväe teke. Alalised armeed. Ohvitserkond. Revolutsiooniarmeed. Napoleoni sõdade ajastu. Üleminek üldisele sõjaväekohustusele. Massiarmeed. Tehnika mõju sõjandusele. Sõda ja majandus. Sõjapidamise muutumine. Sõjavastane liikumine. Sõjapidamise ulatus ja sotsiaalne mõju 20. sajandil.</p> <p><u>Eesti sõjaajalugu üldise sõjaajaloo kontekstis.</u></p> <p>Ristisõdade ajastu ja muistne vabadusvõitlus. Eestlaste sõjaline organisatsioon muinasajal. Malev.</p>	<p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. teab sõjanduse arengu põhijooni ning oskab selgitada sõdade eripalgelist mõju ühiskonna arengule ja inimeste saatusele; seletab näidete kaudu, kuidas sõjapidamine ning sellesse suhtumine on ajaloo jooksul muutunud; 2. oskab nimetada Eesti ja Euroopa sõjaajaloo tähtsamaid sündmusi ning nende põhjusi maailma ajaloo kontekstis, analüüsib sõja tagajärgi ja mõju ning seoseid ühiskondlike protsessidega; 3. seletab ja kasutab kontekstis mõisteid sõda, sõjaajalugu, sõjandus, sõjateadus, strateegia, taktika, palgasõdur, üldine sõjaväekohustus, ohvitser; 4. teab, kes olid ajaloolised isikud Michael Andreas Barclay de Tolly, Johan Laidoner, Aleksander Tõnisson, Julius Kuperjanov ja Johan Pitka, ning iseloomustab nende tegevust.

<p>Suurriikide võitlused Vana-Liivimaa pärast. Saja-aastase sõja sündmused Eestis (1558–1661). Põhjasõda ja selle tagajärjed. Eesti ala liitmine Vene impeeriumi koosseisu. Vene impeeriumi sõjad ja Eesti. Sõjalised koormised. Sõjaväeteenistus Eesti alal. Michael Andreas Barclay de Tolly. Sõjalised kaitserajatised. Esimene maailmasõda ja Eesti iseseisvuse süünd. Rahvusväeosad. Vabadussõda 1918–1920. Kooliõpilaste roll Vabadussõjas. Tartu rahu. Eesti riigikaitse 1920–1940. Teine maailmasõda ja Eesti. Eestlased Saksa armees ja Punaarmees. Soomepoisid. Metsavendlus.</p> <p><u>Okupatsiooniar mee kohalolek.</u></p> <p>Nõukogude armee kohalolek, selle tagajärjed. Paldiski. Eestlased Nõukogude armees. Nõukogude armee lahkumine Eestist.</p> <p><u>Eesti riigikaitse taastamine.</u></p> <p>Valikud Eesti riigikaitse taasloomisel. Eesti riigikaitsepoliitika kujunemine ning riigikaitsestruktuuride peamised suunad ja olulisemad sündmused.</p>	
<p>Tänapäeva kriisid, sõjad ja relvakonfliktid:</p> <p><u>Rahvusvahelised kriisid ja konfliktid valitud näidete toel</u></p> <p>Kriisid. Julgeoleku riskid ja ohud. Konflikti arengufaasid ja tunnused. Sõja mõiste. Rahvusvaheline julgeolek 20. sajandil. Maailmasõjad. Kül m sõda. Kollektiivne</p>	<p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. toob näiteid kriiside ja konfliktide põhjuste ning tunnuste kohta, analüüsib mõningate konfliktidega seotud arengut ning nende ärahoidmiseks või ohjamiseks kasutatavaid meetodeid; 2. eristab rahvusvahelise julgeolekukeskkonna erinevaid

<p>julgeolek 20. sajandil – Rahvasteliit, ÜRO, OSCE. Tuumaajastu. Relvastuskontroll.</p> <p><u>Nüüdisaegsed rahvusvahelised konfliktid ja nende ohjamine</u></p> <p>Koostööjulgeolek. NATO ning Euroopa Liit. Kollektiivne kaitse ja kollektiivne julgeolek. Traditsioonilised ja asümmeetrilised ohud. Rahvusvaheline terrorism, massihävitusrelvade levik. Keskkonna-, majandus-, küber- ja sotsiaalne julgeolek. Kriiside ja konfliktide ärahoidmine, ohjamine ning lahendamine. Rahvusvahelised rahuoperatsioonid, rahvusvahelise sekkumise põhjused ja tagajärjed.</p> <p><u>Relvakonfliktide ja sõdade tunnused</u></p> <p>Sõjaline strateegia ja taktika mõistetena. Heidutus. Sõjategevuse ulatus. Kasutatav relvastus. Sõjalised operatsioonid. Totaalkaitse. Territoriaalkaitse. Rahvusvaheline sõjaõigus.</p>	<p>arenguetappe ja tunnuseid ning toob näiteid külma sõja aegse ja tänapäevase julgeolekukorralduse kohta;</p> <p>3. tunneb koostööjulgeoleku üldisi põhimõtteid ning peamisi julgeolekuga tegelevaid organisatsioone (NATO, EL, ÜRO, OSCE);</p> <p>4. seletab ja kasutab kontekstis mõisteid kriis ja konflikt, sõda, julgeolekurisk, traditsiooniline ja asümmeetriline oht, küberjulgeolek, kollektiivne kaitse ja julgeolek, koostööjulgeolek, lubatud ja keelatud relvad, terrorism, totaalkaitse.</p>
<p>Eesti kaitsepoliitika. Eesti osalemine NATO:</p> <p><u>Eesti riigikaitse eesmärk</u></p> <p>Riigi kaitsevõime. Riigikaitse eesmärk, üldine korraldus ja juhtimine alusdokumentide põhjal: põhiseadus, julgeolekupoliitika alused, sõjalise kaitse strateegiline kava, rahuaja riigikaitse seadus, sõjaaja riigikaitse seadus.</p> <p><u>Riigikaitse korraldus</u></p> <p>Erinevate institutsioonide roll riigikaitse juhtimises. Ühiskonna kaasatus</p>	<p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <p>1. teab enda võimalusi ja kohustusi riigi kaitsmisel;</p> <p>2. teab Eesti riigikaitse eesmärki, üldist korraldust ja juhtimist, toetudes riigikaitse alusdokumentidele;</p> <p>3. teab ning selgitab Eesti julgeoleku- ja kaitsepoliitika põhijooni rahvusvaheliste suhete ning Euroopa julgeoleku kontekstis;</p> <p>4. teab Eesti peamisi julgeolekuriske ning teab ja kirjeldab erinevaid hädaolukordi;</p>

<p>riigikaitse ja erinevate elualade seotus riigikaitsega. Kodaniku osalemine riigikaitstes.</p> <p><u>Eesti julgeolekuriskid</u></p> <p>Sõjalised konfliktid, väline surve, asümmeetrilised ohud: terrorism, keskkonna ja küberriskid. Majandusriskid.</p> <p><u>Erinevad hädaolukorrad ja valmisolek</u></p> <p>Madala riskiastmega kriis, eriolukord, erakorraline olukord, sõda. Inimeste põhiõiguste ja vabaduste piiramine hädaolukordade puhul. NATO kujunemine. Kollektiivse kaitse põhimõte. Eesti osalemine NATOs.</p>	<p>5. kirjeldab NATO kujunemist, väärtusi, kollektiivse kaitse ja otsuste langetamise põhimõtteid;</p> <p>6. näitab kaardil NATO laienemist ja liikmesriike;</p> <p>7. seletab ning kasutab kontekstis mõisteid NATO, kaitsevõime, julgeolekurisk, hädaolukord.</p>
<p>Eesti kaitsejõudude struktuur ja ülesanded. Eesti kaitseväge ja Kaitseliidu sümbolika ning traditsioonid:</p> <p>Võrdlus teiste riikide kaitsejõudude korraldusega: kohustuslik ajateenistus, lepinguline tegevteenistus, üldine reservteenistus jne.</p> <p><u>Eesti kaitsevägi.</u></p> <p>Kaitseväge struktuur ja ülesanded. Kaitseväge juhtimine. Kaitseväge õppeasutused.</p> <p><u>Väeliigid</u></p> <p>maavägi, merevägi, õhuvägi. Väeliikide ülesehitus, ülesanded ja juhtimine.</p> <p><u>Kaitseliit.</u></p> <p>Kaitseliidu ülesehitus ja ülesanded. Kaitseliidu sõjaväeline ja kollegiaalne juhtimine. Kaitseliidu eriorganisatsioonid.</p> <p><u>Kaitsejõudude traditsioonid:</u></p>	<p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. oskab kasutada põhiseadust, rahuaja riigikaitse seadust, sõjaaja riigikaitse seadust, kaitseväge korralduse seadust ja Kaitseliidu seadust; 2. tunneb kaitseväge ja Kaitseliidu ülesehitust; 3. toob näiteid kaitseväge ja Kaitseliidu ülesannete kohta; 4. teab riigikaitstes vabatahtlikuna osalemise võimalusi; 5. tunneb ära kaitseväge vormiriietuse, auastmetunnused ja eraldusmärgid; 6. teab kaitseväge ja Kaitseliidu traditsioone ning sümbolikat; 7. seletab ja kasutab kontekstis mõisteid lahingpaar, jagu, rühm, kompanii, pataljon, brigaad, kaitseringkond, väeliik, staap, ülem, staabiülem, kaitseväge juhataja.

<p>Traditsioonid Eesti kaitsejõududes, vormiriietuse kandmise põhimõtted, sümbolika. Kaitseväeteenistus.</p>	
<p>Kaitseväeteenistuse seadus: Kaitseväeteenistuse liigid. Kaitseväeteenistuskohustus. Kutsealune, reservväelane, kaitseväelane, ajateenija, kaadrikaitseväelane. Kaitseväe distsipliin. Kutsealusena arvele võtmine ja tegevteenistuskõlblikkuse määramine. Kaitseressursside Amet. Ajateenistusse kutsumisega kaasnevad dokumendid. Kaitseväeteenistuse komisjon. Arstlikud komisjonid. Kaitseväeteenistuskohustuslike Eesti kodanike riiklik register. Kaitseväeteenistuskõlblikkuse astmed.</p> <p><u>Ajapikendus ja ajateenistusse kutsumisest vabastamine</u></p> <p>Ajapikenduse andmine haiguse või tervisehäire tõttu. Ajapikenduse andmine perekondlikel ja majanduslikel põhjustel, hariduse omandamiseks, kandideerimiseks või valitaval ametikohal töötamiseks. Ajapikenduse lõppemine. Ajateenistusse kutsumisest vabastamine.</p> <p><u>Ajateenistusse kutsumine</u></p> <p>Ajateenistuse kestus. Kutsealuse kutsumine ajateenistusse.</p> <p><u>Asendusteenistusse kutsumine</u></p> <p>Ajateenistuse asendamine asendusteenistusega. Asendusteenistustulase teenistuskoh. Asendusteenistuse kestus.</p>	<p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. on omandanud ülevaate kaitseväeteenistusest ja selle liikidest kaitseväeteenistuse seaduse alusel; 2. teab kaitseväeteenistuskohustuslase õigusi ja kohustusi, kutsealusena arvele võtmise korra üldaluseid, kaitseväeteenistuskõlblikkuse määramise, ajateenistusse kutsumise, ajapikenduse ja vabastuse saamise põhjusi ning korda, asendusteenistusse kutsumise korra üldaluseid; 3. on omandanud ettekujutuse ajateenistusest, ajateenija õigustest ja kohustustest ning kaitseväe distsipliinist; 4. on omandanud ettekujutuse kaitseväelase elukutsest ja üldteadmised teenistusest reservis; 5. teab, mida toob endaga kaasa riigikaitsealaste kohustuste eiramine, ning oskab hinnata tagajärgi; 6. seletab ja kasutab kontekstis mõisteid kutsealune, ajateenija, reservväelane, kaitseväelane, kaitseväekohustuslane, kaitseväeteenistuskõlblikkus, asendusteenistus.

<p>Teenimine asendusteenistuses.</p> <p><u>Ajateenistus</u></p> <p>Ajateenija õigused ja kohustused. Ajateenistuse korraldus. Väljaõpe. Distsipliin. Sotsiaalsed garantiid. Puhkused ja väljaload. Olme ja vaba aeg. Suhtlemine kodustega.</p> <p><u>Kaitseväelase elukutse</u></p> <p>Väljaõpe, haridus, teenistuskäik (sh missioonid), karjäärivõimalused.</p> <p><u>Teenistus reservis</u></p> <p>Reservi ja erru arvamine. Reservväelase kohustused. Valmisoleku reserv ja valmidusreserv. Osavõtt õppekogunemisest. Tegevteenistus mobilisatsiooni korral. Osalemine Kaitseliidu tegevuses.</p>	
<p>Vaidluste lahendamine ja vastutus. Vaided. Väär- ja kuriteod. Riviõpe:</p> <p><u>Rivikord</u></p> <p>Ajalooline ülevaade rivikorra kujunemisest. Üksuste riviline juhtimine lahinguväljal. Füüsiline vastupidavus ja ühtekuuluvus. Kaitseväe traditsioonid ja tseremooniad.</p> <p><u>Praktiline riviõpe</u></p> <p>Rivi. Viirg. Kolonn. Tiib. Rinne. Rivi tagakülg. Vahe. Kaugus. Rivi laius. Rivi sügavus.</p> <p>Kahe-, kolme- või neljaviiruline rivi. Rivi liigid. Ülema ja kaitseväelase kohustused enne rivistumist ning ravis. Rivikord väljaõppe korraldamisel. Rivi juhtimine. Käsklus. Eelkäsklus. Täitekäsklus. Käemärgid.</p>	<p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. teab rivikorra kujunemise ajalugu, kasutamise vajadust ja tähtsust; 2. oskab rivivõtteid ning teab käsklusi; 3. tegutseb organiseeritult jao ja rühma koosseisus; 4. seletab ja kasutab kontekstis mõisteid rivi, viirg, kolonn, rivi laius, rivi sügavus, kahe-, kolmevõi neljaviiruline rivi.

<p><u>Üksiksõduri riviõpe</u></p> <p>Seisang ja tegevus koondrivis. Tervitamine. Liikumine ja peatumine. Pöörded.</p> <p><u>Jagu koondrivis</u></p> <p>Jao kogunemine joonele. Jao kogunemine kolonni. Liikumine ravis. Rivi ette kutsumine.</p> <p><u>Rühma koosseis</u></p> <p>Rühma kogunemise viisid.</p>	
<p>Relvaõpe: (Kui koolis puuduvad tingimused praktiliseks relvaõppeks, siis relvakäsitsemise oskust eeldavaid õpitulemusi ei taotleta)</p> <p><u>Relv</u></p> <p>relva mõiste, relva kandmisega seotud tavad ja väärtushinnangud. Kaitseväes kasutatavad relvad. AK 4 taktikaliste tehnilised andmed. Relva käsitsemine ja hooldamine.</p> <p><u>Ballistika</u></p> <p>Ülevaade sisemisest ja välimisest ballistikast. Kuuli lennujoone kuju, tabatav ja tabamatu ala. Kuulide hajumine ning seda põhjustavad tegurid.</p> <p><u>Ohutusnõuded</u></p> <p>Üldohutusnõuded relvaga ümberkäimisel. Ohutusnõuded relva ja laskemoona käsitsemisel.</p> <p><u>Tiirulaskmine</u></p> <p>laskmine õhkrelvast või matkemudelist, hingamise ja lasu päästmise tehnika,</p>	<p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. teab, mis relvi ja relvasüsteeme Eesti kaitseväes kasutatakse; 2. tunneb ja järgib ohutusnõudeid tulirelva kasutamisel; käitub lasketiirus turvaliselt, teab ohutuid relva hooldamise põhimõtteid; 3. nimetab käsitulirelva (AK 4 või Galil AR näitel) põhiosad ja teab nende koostööd; 4. teab lasu sooritamist mõjutavaid tegureid; 5. võtab iseseisvalt laskeasendeid ning kasutab õiget päästmistehnikat; 6. seletab ja kasutab kontekstis mõisteid automaatrelv, püstol, kaartulerehv, laskemoon, lask.

<p>laskeasendid: pikali, põlvelt ja püsti. Relvatugi. Laskekäsklused lasketiirus. Käsklus „TULI SEIS!“.</p>	
<p>Topograafia ja orienteerumine:</p> <p><u>Topograafia sissejuhatus</u> Üldmõisted. Kaardi mõõtkava. Kaardi leppemärgid. Leppemärkide jaotus: punkt-, joon- ja pindleppemärgid. Kaardi reljeef. Reljeefi erinevad vormid ning nende iseloomustus.</p> <p><u>Kaartide kasutamine Eesti kaitseväes</u> Kaartide põhimõõtkavad. Kaitseväekaartide kartogramm. Kaardinurk. Kaardi koordinaadid: geograafilised, UTM.</p> <p><u>Kompass, magnetiline asimuut ja direktsiooninurk</u> Kaartidel kasutatavad põhjasuunad. Magnetiline deklinatsioon. Direktsiooninurk. Magnetiline asimuut. Suunaparand. Kompass ja selle kasutamine. Kompassi kasutamise piirangud. Magnetilise anomaalia alad.</p> <p><u>Kaardi orienteerimine, maastikul orienteerumine, käsi-GPSi kasutamine</u> Kaardi orienteerimine kompassi, joonobjekti, punktorientiiri, taevakehade järgi. Asimuudi määramine maastikul ja selle järgi liikumine. Orienteerumine maastikul. Orienteerumine pimedas. Üldised juhised ning piirangud käsi-GPSi kasutamiseks maastikul.</p>	<p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. teab, mis topograafilisi kaarte ja mis eesmärgil Eesti kaitseväes kasutatakse; 2. määrab paberkaardil kasutatavat mõõtkava ja teisendab seda maastikul sammupaaridesse; möödab pabeririba kasutades kaugusi ning hindab maastikul silma järgi erinevaid kaugusi; analüüsib topograafilise kaardi leppemärke ja iseloomustab kaardil kajastatud objekte; määrab objektide vahelisi ruumilisi seoseid; 3. määrab kaardil malliga direktsiooninurga ja looduses maastikul kompassi järgi asimuudi ning kaitseväe kaardil UTMi koordinaadid; 4. orienteerib maastikul kompassi järgi kaardi ning orienteerub kaardi ja kompassi järgi vähe- ja keskmiselt liigendatud maastikul mööda etteantud marsruuti; tunneb õist orienteerumist piiravaid tegureid; 5. seletab ja kasutab kontekstis mõisteid mõõtkava, kaardi leppemärgid, kaardi koordinaadid, direktsiooninurk, magnetiline asimuut, suunaparand, punkt-, joon- ja pindobjektid maastikul.
<p>Esmaabi välitingimustes:</p>	<p>Kursuse lõpus õpilane:</p>

<p><u>Tegutsemine õnnetuse korral</u></p> <p>Ohu hindamine ja ohutuse tagamine, päästmine otsesest ohust, sh Rauteki haaret kasutades. Kannatanu seisundi hindamine: teadvuse, hingamise, vereringe kontroll. Tegevuste järjekord kannatanu esmasel ülevaatusel. Sündmuskoha tähistamine.</p> <p><u>Elupäästev esmaabi</u></p> <p>112-abikutse. Jätkuv esmaabi. Kiirabi. Haigla. Elupäästev esmaabi. Elustamise ABC. Elupäästev esmaabi traumakannatanule. Suure välise verejooksu sulgemine abivahenditega ja abivahenditeta. Hingamisteede vabastamine ja vabana hoidmine. Teadvuse tasemed, teadvusetuse põhjused. Teadvuseta kannatanu abistamine. Šoki mõiste, liigid ja esmaabi. Kliiniline ja bioloogiline surm.</p> <p><u>Esmaabi vigastuste ja haigestumiste korral</u></p> <p>Jäsemetraumade fikseerimine. Sobivad asendid erinevate vigastuste ja haigestumiste korral. Termolina kasutamine. Heimliche võte. 52 Allergia. Termilised traumad: põletused, päikesepiste, kuumarabandus, kuumakurnatus, külmumine, alajahtumine (hüpotermia). Uppumine. Mürgistused. Alkoholimürgistus.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. hindab olukorda õnnetuse korral, teab abi kutsudes ja andes õiget tegutsemisjärjekorda ning oskab kasutada erinevaid kannatanu transportimise võtteid; 2. väldib ohtusid ning kaitseb ennast ja abivajajaid võimalike ohtude eest; 3. teab elupäästva ja jätkuva esmaabi võtteid ning oskab neid kasutada; 4. tunneb võimalikke käepäraseid ja meditsiinilisi abivahendeid ning oskab neid kasutada; oskab anda esmaabi erakorraliste haiguste ja mürgistuste korral ning traumakannatanule.
<p>Massihävitused: <u>Massihävitused:</u> tuumarelv, bioloogiline relv, keemiarelv</p> <p>Liigid ja toime ning kahjustavad mõjud.</p>	<p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tunneb massihävitused põhitüüpe, kasutamise eesmärgi ja tagajärgi, nende kasutamist ajaloo ning keelustamist;

<p>Relvade kasutamine ajaloos. Massihävitusrelva leviku piiramine.</p> <p><u>Kaitsevahendid</u> Kaitsevahendite areng. Kaitsevahendid erinevatele massihävitusrelva tüüpidele. Individuaalsed ja kollektiivsed kaitsevahendid.</p> <p><u>Kodanikukaitse</u> Ajalooline ülevaade ja põhimõtted.</p> <p><u>Tuleohutus</u> Tulekahju ärahoidmine, tekkimise põhjused ja tagajärjed. Esmased tulekustutusvahendid ning nende kasutamine. Põlemine ja plahvatus. Põlemissaadused. Käitumine tulekahju korral.</p> <p><u>Mürkaineoht</u> Levinumad mürgised ained ja nende mõju inimorganismile. Tegutsemine mürkaineohtu olukorras.</p> <p><u>Radiatsioonioht</u> Radioaktiivsed ohuallikad, nende toime loodusele ja inimorganismile.</p> <p><u>Plahvatusohtlikest esemetest tingitud oht</u> Plahvatusohtlikud esemed. Ohutusreeglid plahvatusohtlike esemete leidmise korral. Käitumine pommiähvarduse korral, evakueerumine. Keskkonnakaitse kaitseväes.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 2. tunneb kodanikukaitse põhialuseid ja eesmäärke ning oskab tegutseda hädaolukorras; 3. oskab hinnata ohte ja käituda erinevate ohtude korral: tuleoht, mürkaineoht, radiatsioonioht ja plahvatusohtlikest esemetest tingitud oht; oskab kasutada esmaseid tulekustutusvahendeid; 4. tunneb gaasimaski põhiosi, hooldust ja kasutamist; 5. seletab ja kasutab kontekstis mõisteid massihävitusrelv, tuumarelv, bioloogiline relv, keemiarelv, toksiin, bakter, viirus, radiatsioon, lõhkeaine, plahvatus.
<p>Riigikaitse ja keskkond:</p> <p><u>Riigikaitsetegevusega kaasnev mõju keskkonnale.</u></p>	<p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. teab ja kirjeldab riigikaitsetegevusega kaasnevat mõju keskkonnale;

<p>Müra, mürakaitse, välisõhureostus, ohtlike jäätmete reostus, veereostus, metsatulekahju.</p> <p><u>Väljaõppelaagri keskkonnakaitseline ettevalmistamine, rajamine ja lõpetamine.</u></p> <p>Planeerimine: jäätmekava, tuleohutuskava, reostusohutuse kava; hügieeni ja toitlustuse korraldamine välitingimustes, jääkreostus.</p> <p><u>Tuleohutuse tagamine ja tegutsemine metsatulekahju korral.</u></p> <p>Ohuolukord, metsatulekahju, kustutamise juhtimine.</p>	<p>2. valmistab ette ja lõpetab väljaõppelaagri, vähendades väljaõppetegevuse mõju loodusele, sh hoides ära reostuse ja metsatulekahju;</p> <p>3. seletab ja kasutab kontekstis mõisteid ettevaatuspõhimõtte, väljaõppelaagri keskkond, tuleohutus, metsatulekahju, reostus, kahjustusala.</p>
---	--

1.9. II kursuse „Praktiline õpe välilaagris” õppesisu ja õpitulemused

Välilaagris korraldatakse lihtsustatud ja lühendatud sõdurioskuste kursus kavade alusel. Kõik praktilised harjutused tehakse rühmas. Teoreetilisi teadmisi harjutatakse ja kinnistatakse tegevuse käigus. Eesmärk on tutvuda kaitseväge rutiini ja päevaplaaniga. Praktiliste harjutuste vaheetapid algavad ja lõpevad rivikorras, mille käigus omandatakse üldised oskused meeskonnatöökis ravis.

Õppesisu	Õpitulemused
<p>Riviõpe</p> <p>Praktiliste harjutuste vaheetapid algavad ja lõpevad rivikorras, mille käigus omandatakse üldised oskused meeskonnatöökis ravis.</p>	<p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tegutseb ühtse meeskonnana organiseeritult jao ja rühma koosseisus; 2. saab aru sõjaväelisest rivikorrast ning oskab esmaseid rivivõtteid paigal ja liikumisel kolonnis.
<p>Isiklik ja rühmavarustus:</p> <p>Õpitakse tundma üksikvõitleja ja rühma varustust, selle otstarvet, praktilist kasutamist ning hooldamist.</p>	<p>Kursuse lõpus tunneb ning oskab õpilane kasutada üksikvõitleja ja allüksuse üldvarustust ning teab selle otstarvet.</p>
<p>Rännak üksuse koosseisus ja</p>	<p>Kursuse lõpus oskab õpilane liikuda päeval</p>

<p>üksikvõitleja liikumine maastikul: Õpitakse tundma ning harjutatakse erinevaid liikumisviise üksuse koosseisus ja üksikvõitlejana ümberpaiknemise korral, kasutatakse käemärke ning harjutatakse tegevusi nende järg</p>	<p>ja öösel jalgsi rännakukolonnis ning üksikvõitlejana maastikul.</p>
<p>Välilaagri rajamine ja eluolu välitingimustes. Keskkonnakaitse: Harjutatakse üksuse majutuse korraldamist välitingimustes, paiknemisala ettevalmistamist, telkide püstitamist, söögi- ja hügieenialade ettevalmistamist.</p>	<p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tunneb kaitseväelist rutiini ja päevaplaani; 2. täidab erinevaid ülesandeid välitingimustes jao koosseisus majutusala rajades; 3. valmistab ette ja lõpetab väljaõppelaagri, vähendades väljaõppe tegevuse mõju loodusele, sh hoides ära reostuse ja metsatulekahju; 4. tunneb keskkonnakaitse põhimõtteid välitingimustes majutust korraldades.
<p>Toitlustamine ja hügieen välitingimustes: Harjutatakse toitlustamise korraldamist välitingimustes koos sooja toidu ettevalmistamise ja 24 h kuivtoidupakkide kasutamisega.</p>	<p>Kursuse lõpus tunneb ning täidab õpilane välitingimustes toitlustamise ja hügieeni reegleid.</p>
<p>Orienteerumine maastikul: Harjutatakse kaardi ja kompassi tundmist vähe- ja keskmiselt liigendatud maastikul, oma asukoha määramist, kauguste määramist ning objektidele osutamist erineval maastikul ja erinevas valguses.</p>	<p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. orienteerub kaardi ja kompassi järgi vähe- ja keskmiselt liigendatud maastikul; 2. määrab kaardil direktsiooninurga, maastikul kompassi järgi asimuudi ja kaitseväge kaardil UTMi koordinaate; 3. orienteerib maastikul kompassi järgi

	<p>kaardi ning liigub mööda etteantud marsruuti;</p> <p>4. tunneb öist orienteerumist piiravaid tegureid.</p>
<p>Varjumine ja varjatud liikumine maastikul:</p> <p>Harjutatakse erinevaid moondamise ja varjatud liikumise võimalusi. Õpitakse tundma, miks on asjad erinevas keskkonnas ja valguses nähtavad.</p>	<p>Kursuse lõpus tunneb ja kasutab õpilane peamisi moondamise ning varjatud liikumise võimalusi erineval maastikul ja erinevas valguses.</p>
<p>Esmaabi välitingimustes:</p> <p>Harjutatakse üldisi esmaabivõtteid ja elustamist ning õpitakse tundma välioludes ellujäämise põhitõdesid.</p>	<p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. oskab tegutseda hädaolukorras; tunneb ja kasutab üldiseid esmaabivõtteid, elustamise põhimõtteid ning välioludes ellujäämist; oskab kutsuda abi; 2. teab ja oskab kasutada erinevaid kannatanu transportimise võtteid; 3. tunneb võimalikke käepäraseid ja meditsiinilisi abivahendeid ning oskab neid kasutada; oskab anda esmaabi erakorraliste haiguste ja mürgistuste korral ning traumakannatanule.
<p>Relvaõpe, laskeasjandus ja ohutushoid:</p> <p>Õpitakse tundma Eesti kaitseväes kasutusel olevaid käsitulirelvi. Harjutatakse automaadi käsitlemist ning erinevaid laskeasendeid. Õpitakse tundma ohutushoidu. Osaletakse praktilisel laskeharjutusel juhendaja kontrolli all.</p>	<p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tunneb ning järgib relvadega ümberkäimise ohutuseeskirju ja -nõudeid; 2. võtab iseseisvalt laskeasendeid ja kasutab õiget päästmistehnikat; 3. käitub lasketiirus turvaliselt laskmiskäskluste järgi;

	<p>4. sooritab ohutult tiirulaskmise praktilisi harjutusi juhendaja kontrolli all.</p> <p>1.</p>
<p>Kodanikukaitse:</p> <p>Õpitakse tundma tegutsemist erinevate ohtude korral ja kasutama esmaseid kaitsevahendeid.</p>	<p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <p>2. oskab hinnata ohte ning käituda erinevate ohtude korral: tuleoht, mürkaineoht, radiatsioonioht ja plahvatusohtlikest esemetest tingitud oht;</p> <p>3. kasutab esmaseid kaitse- ja tulekustutusvahendeid.</p>

2 VALIKKURSUS „Usundiõpetus“

2.1 Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Gümnaasiumi usundiõpetusega taotletakse, et õpilane:

1. oskab suhelda lugupidavalt erinevate maailmavaadete esindajatega ning arutleda maailmavaateliste küsimuste üle; tunneb enda ja teiste käitumises ära eelarvamusliku suhtumise ning oskab sellele vastu seista nii enda kui ka kaaslaste õiguste rikkumisel;
2. toob näiteid usuvabaduse põhimõtete toimimise, piiride ja nende rikkumise kohta ühiskonnas ning religiooni ja poliitika seoste kohta;
3. iseloomustab ajaloolisi tegureid religioonide levikul Eestis; teab Eestis levinud usulisi liikumisi, nimetab nende õpetuse seisukohti ja igapäevast avaldumist;
4. arutleb erinevate maailmavaadete mõju üle inimese ja ühiskonna tasandil nii positiivsetes kui ka probleemsetes ilmingutes; tunneb religiooni uurimise lihtsamaid teaduslikke meetodeid;
5. on teadlik oma peamistest väärtushoiakutest ning analüüsib väärtuste rolli enda ja teiste inimeste toimimises; sõnastab oma maailmavaate põhilisi jooni; analüüsib enda maailmavaatelisti tõekspidamisi käsitletud religioonide valguses.

2.2 Õppeaine kirjeldus

Usundiõpetuse ainekava koosneb kahest 35-tunnisest kursusest – „Inimene ja religioon” ning „Eesti usuline maastik“ –, millele võib lisanduda süvendav kursus, mille koostamisel arvestatakse õppeaine üldeesmärke ja õpetamise põhimõtteid ning gümnaasiumis taotletavaid õpitulemusi ja õpitegevusi.

Usundiõpetus on usu- ja mõttevabaduse põhimõtetest lähtuv õppeaine, mille omandamisel:

1. käsitletakse erinevaid religioone ja usulisi liikumisi;
2. õpitakse tundma religiooni väljendumist kultuuris ning inimese elus ja ühiskonnas;
3. arutletakse eksistentsiaalsete küsimuste üle.

Usundiõpetus lähtub ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis sõnastatud usu- ja mõttevabaduse tunnustamise põhimõttest. Religioonialane haritus on usuvabaduse tagamise eeltingimusi ühiskonnas.

Usundiõpetus pole käsitletav ühegi kiriku, koguduse ega usulise ühenduse kuulutustööna. Usundiõpetuses ei käsitleta ühtki maailmavaadet õpilastele normatiivsena. Gümnaasiumi usundiõpetuse ülesanne ei ole juhatada õpilasi mingi kindla religiooni juurde. Eesmärk on valmistada õpilasi ette eluks pluralistlikus ühiskonnas ning maailmas, kus tuleb kokku puutuda erinevate religioonide ja maailmavaadete esindajatega. Seetõttu pannakse usundiõpetuses rõhku niisuguste oskuste ja hoiakute kujundamisele, millel põhineb üksteisemõistmine, lugupidamine ja avatus ning valmisolek dialoogiks ja koostööks.

Religioonide ja maailmavaadete tundmaõppimine peab lähtuma tasakaalustatud teaduslikust käsitlesest. Usundiõpetuse tundides õpitakse tundma religioonide mitmekesisist pärandit ning tänapäeva nii positiivsetes kui ka probleemsetes ilmingutes. Religioon on olnud ja on kõigis ühiskondades inimeste elu ning kultuuri kujundajaid, inspiratsiooniallikas kirjandusele, kunstile ja muusikale. Religioonialane haritus aitab mõista maailma kultuuripärandit.

Erinevaid maailmamõistmise viise käsitledes toetatakse empaatilist suhtumist ning vastastikust lugupidamist. Usundiõpetust korraldades ja õpetades peab austama ning arvestama õpilaste koduseid tõekspidamisi. Usundiõpetuse oluline osa on toetada õpilaste kõlblist arengut, arendades neis vastutustundlikku eetilist elamisoskust.

Erinevate religioonide ja maailmavaadete tundmaõppimine arendab kriitilist mõtlemist, loob võimalusi tegelda eksistentsiaalsete küsimustega ning toetab õpilase maailmavaate kujunemist. Usundiõpetus rikastab erinevate maailma mõistmise viiside tutvustamise kaudu õpilaste maailmapilti. Usundiõpetuse õppematerjali seostatakse õpilaste varasemate teadmiste ja kogemustega; tähtis on tutvuda kodukoha ja sealsete religiooniga seotud kultuuriväärtustega ning luua seoseid õpilaste küsimuste ja probleemidega.

2.3 Õppetegevuse kavandamine ja korraldamine

Õpet kavandades ja korraldades:

1. lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
2. taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhkuseks ja huvitegevusteks;

3. võimaldatakse õppida üksi ning koos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseiks ning iseseisvaiks õppijaiks;
4. kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
5. rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogial põhinevaid õppematerjale ja -vahendeid;
6. laiendatakse õpikeskkonda: erinevate religioonide pühapaigad, muuseumid, näitused, arvutiklass;
7. kasutatakse erinevaid õppemeetodeid, sh aktiivõpet: rollimängud, arutelud, vestlus, diskussioon, väitlused, probleemide esitamine, küsimuste ja oma seisukohtade sõnastamine ning põhjendamine, probleemülesannete lahendamine, projektõpe, õpimapi ja uurimistöo koostamine; loovmeetodid: draama, kunstiline eneseväljendus, muusikal; õppekäigud, kohtumised oluliste (soovitavalt kohalike) isikutega, sümbolika tundmaõppimine, tutvumine ümbruskonnas tegutsevate konfessioonide õpetuslike põhijoonte, tegevusvaldkondade ja institutsioonidega, mis selle rüpes tegutsevad (nt kloostrid, laste- ja noortetöö vormid, hoolekanne, muinsustegevus jmt); religioosete tekstide analüüs, religiooni uurimisel kasutatavate teaduslike meetodite rakendamine. Referaatide koostamine ja ettekandmine aitab kujundada esmaseid uurimistöo kogemusi ja esinemisuskust. Kirjaliku eneseväljenduse oskust aitab arendada essee kirjutamine;
8. on kesksel kohal kriitilise mõtlemise arendamine ning analüüsi- ja argumenteerimisoskus maailmavaatelistes küsimustes. Samal ajal tuleb õpilastel harjuda mõttega, et sageli ei ole arutluse tulemuseks mitte probleemi lahendus, vaid selle sügavam mõistmine. Tähtis on omandada põhimõisted, liigitada religioone, saada üldine ülevaade erinevate ajastute usulise eluolu iseloomulikest joontest ning tundma õppida Eesti usulist mitmekesisust.

2.4 Füüsiline õpikeskkond

Kool korraldab valdava osa õpet klassis, kus saab rühmatöökaks ja ümarlauavestluseks mööblit ümber paigutada.

Kool korraldab arvutit ning internetiühendust vajavate tööde tegemise klassis, kus on vähemalt üks arvuti kahe õpilase kohta.

Kool võimaldab ainekava eesmärgi toetavaid demonstratsioonivahendeid (sh DVDsid, CDsid; pilte, filme, videoid, temaatilist lisakirjandust populaarteadusliku ja ilukirjandusena) vastavalt võimalustele.

Kool võimaldab korraldada õppekäike väljaspool klassiruumi vähemalt kaks korda kursuse jooksul vastavalt võimalustele.

2.5 Hindamise alused

Usundiõpetuse õpitulemusi hinnates lähtutakse gümnaasiumi riikliku õppekava üldosa ja teiste hindamist reguleerivate õigusaktide käsitlest. Hindamise täpsem korraldus on määratud kooli õppekavas. Hinnatakse õpilase teadmisi ja nende rakendamise oskust, üldpädevuste saavutatust suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekavas taotletavatele õpitulemustele. Hoiakuid ega väärtusi ei hinnata, nende kohta antakse õpilasele tagasisidet. Väärtusi ja hoiakuid võimaldavad hinnata rollimängud, juhtumianalüüsid ning rühmatöö. Sel juhul ei hinnata mitte ainult tulemust, vaid ka protsessi. Õpilane peab olema hindamises aktiivne osaline, tema selgitustel, põhjendustel ning eneseanalüüsil on tähtis roll. Hindamine peab väärtustama lahenduste erinevusi ja õpilaste isikupära.

Hindamine toetab õpilase arengut. Hindamismeetodeid valides arvestatakse õpilaste vanust, nende individuaalseid võimeid ning valmisolekut ühe või teise tegevusega toime tulla.

Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid.

2.6 I kursus „Inimene ja religioon“

2.6.1 Gümnaasiumi õpitulemused

Gümnaasiumi lõpetaja:

1. oskab näha religiooni rolli inimese ja ühiskonna elus:
 - 1.1. mõistab, et religioon on mitmetahuline nähtus; analüüsib näiteid tuues erinevate maailmavaadete mõju inimese ja ühiskonna elule nii positiivsetes kui ka probleemsetes ilmingutes; oskab nimetada religiooni individuaalse ja sotsiaalse mõõtme olulisemaid aspekte;
 - 1.2. toob esile religioosse keele eripära, võrdleb religioosse ja teadusliku mõtlemise erinevusi ning sarnasusi; tunneb ära varjatud religioossust;
 - 1.3. analüüsib meedia mõju inimeste arusaamade kujundamisele religioonist;
 - 1.4. arutleb teaduse ja religiooni mõju üle eetiliste valikute tegemisel;

2. analüüsib jõukohaseid religioosseid tekste;
3. mõistab, et religioossusel on erinev tähendus, religioossus väljendub erineval viisil erinevate inimeste jaoks ja erinevatel eluetappidel ning on seotud ajalooliste teguritega;
4. analüüsib religioossete konfliktide põhjusi; tunneb ära eelarvamusliku ja sildistava suhtumise; pakub võimalusi erinevate religioossete vaadetega inimeste dialoogiks ja koostööks;
5. oskab näha religiooni, väärtuste ning moraalsete tõekspidamiste seoseid üksikisiku ja ühiskonna elus; suudab argumenteerides kaasa rääkida tänapäeva eetilistes küsimustes;
6. arutleb religioossete ja maailmavaatelistele probleemide üle;
7. arutleb enda maailmavaate mõju üle käsitletud eksistentsiaalsetele küsimustele vastuseid otsides ning oma eetilisi otsuseid tehes;
8. tunneb lihtsamaid religiooni teadusliku uurimise viise ja meetodeid ning oskab mõnda neist rakendada.

2.6.2 Õpitulemused ja õppesisu

Õppesisu	Õpitulemused
<u>Religiooni põhimõisted:</u> Religiooni mõiste. Religiooni uurimise võimalusi. Maailma usuline kaart.	Kursuse lõpul õpilane: <ol style="list-style-type: none"> 1. nimetab religiooni dimensioone ja võrdleb usuteaduse distsipliinide arusaamu religioonist; 2. nimetab suuremaid religioone maailmas ning võrdleb erinevate statistiliste numbrite saamise põhjusi; 3. tunneb religioonide klassifitseerimise viise ning analüüsib klassifitseerimisega kaasnevaid väärtushinnanguid.
<u>Religioonifilosoofia:</u> Arvamuste paljus ja tõde. Religioosne keel. Maailmapilt ja maailmavaade. Maailmapildi muutumine ajas. Religioosne ja mittereligioosne	Kursuse lõpul õpilane: <ol style="list-style-type: none"> 1. toob esile religioosse keele eripära, võrdleb religioosse ja teadusliku mõtlemise erinevusi ning sarnasusi; 2. eristab maailmavaadet maailmapildist ning võrdleb religioosset ja mittereligioosset maailmapilti; 3. arutleb teaduse ja religiooni mõju üle eetiliste valikute tegemisel;

<p>maailmapilt. Eetika ja religiooni kokkupuutepunkte (nt inimene ja loodus. Tehnoloogia piirid. Eutanaasia. Abort. Homoseksuaalsus). Teaduse ja religiooni suhted (nt loomine ja evolutsioon).</p>	<p>4. oskab näha religiooni, väärtuste ning moraalsete tõekspidamiste omavahelisi seoseid üksikisiku ja ühiskonna elus; suudab argumenteerides kaasa rääkida tänapäeva eetilistes küsimustes ning põhjendada mõnda oma eetilist seisukohta.</p>
<p><u>Võrdlev usundilugu:</u> Püha mõiste. Erinevad jumalakäsitlused. Sakraalne aeg ja ruum. Loomulik ja üleloomulik. Ettemääratus ja juhus. Erinevad inimesekäsitlused. Inimese elu eesmärk. Kurjuse ja kannatuse probleem.</p>	<p>Kursuse lõpul õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. analüüsib jõukohaseid religioosseid tekste; 2. võrdleb erinevaid arusaamu pühast (jumalast) ja inimesest ning toob esile nende omavahelise seotuse; 3. tunneb erinevate religioonide olulisemaid vastuseid inimese elu eesmärgile ja kurjuse problemaatikale; 4. tunneb võrdleva usundiloo lihtsamaid uurimismeetodeid ning oskab mõnda neist rakendada; arutleb enda maailmavaate mõju üle käsitletud eksistentsiaalsetele küsimustele vastuseid otsides.
<p><u>Religioonipsühholoogia:</u> Miks inimesed usuvad? Kuidas määratletakse usklikkust? Usuline kogemus ja selle mitmekesisus. Erinevad spiritualiteedid. Inimese religioosne areng.</p>	<p>Kursuse lõpul õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. oskab näha religiooni rolli inimese elus ning tunneb varjatud religioossust; 2. tunneb lihtsamaid religioonipsühholoogia uurimismeetodeid ning oskab mõnda neist rakendada; 3. analüüsib näiteid tuues erinevate maailmavaadete mõju inimese elule nii positiivsetes kui ka probleemsetes ilmingutes; oskab nimetada religiooni individuaalse mõõtme tähtsamaid aspekte; 4. mõistab, et religioossusel on erinev tähendus; religioossus väljendub erinevate inimeste jaoks ja erinevatel eluetappidel erineval viisil ning on seotud ajalooliste teguritega.

<p><u>Religioonisotsioloogia:</u></p> <p>Usu- ja südametunnistusevabadus.</p> <p>Religioon ja poliitika.</p> <p>Suhted eri religioonide vahel: koostöövõimalused, usulised konfliktid. Religioon ja majandus. Religioon ja meedia. Religioon ja kultuur.</p> <p>Religioon tänapäeval.</p> <p>Sekulariseerumine.</p> <p>Fundamentalism. Religiooni privatiseerumine.</p> <p>Pseudoreligioossed nähtused.</p>	<p>Kursuse lõpul õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tunneb lihtsamaid religioonisotsioloogia uurimismeetodeid ning oskab mõnda neist rakendada; 2. oskab näha religiooni ja kultuuri seoseid ning religiooni rolli ühiskonnaelus; 3. analüüsib näiteid tuues erinevate maailmavaadete mõju ühiskonnaelule nii positiivsetes kui ka probleemsetes ilmingutes; oskab nimetada religiooni sotsiaalse mõõtme olulisemaid aspekte; 4. analüüsib meedia mõju inimeste arusaamade kujundamisele religioonist; 5. analüüsib religioossete konfliktide põhjusi; tunneb ära eelarvamusliku ja sildistava suhtumise; pakub võimalusi erinevate religioossete vaadetega inimeste dialoogiks ja koostööks; 6. arutleb religioossete ja maailmavaatelistele probleemide üle.
---	--

2.7 II kursus „Eesti usuline maastik“

2.7.1 Gümnaasiumi õpitulemused

Gümnaasiumi lõpetaja:

1. iseloomustab Eesti usulisi olusid käsitletud ajastuil;
2. teab Eesti usuelu reguleerivate peamiste õigusaktide põhisisu;
3. tunneb religioonide klassifitseerimise viise ning analüüsib klassifitseerimisega kaasnevaid väärtushinnanguid;
4. nimetab Eestis levinud suuremaid religioossete liikumisi ning eristab suuremaid konfessioone ja usulisi rühmitusi:
 - 4.1. tunneb Eestis levinud religioonide ja kirikute sümbolikat;
 - 4.2. nimetab nende õpetuslike põhiseisukohti ning võrdleb õpitud religioonide ja kristlike konfessioonide üldisi erinevusi ning sarnasusi;
 - 4.3. võrdleb erinevate religioonide avaldumisvormi igapäevaelus;
5. oskab näha religiooni rolli ühiskonnaelus ja inimsuhetes:

- 5.1. mõistab religiooni mõju ühiskonnale;
- 5.2. oskab oma tegevuses arvestada inimeste usulisi tõekspidamisi;
- 5.3. suhtub erinevatesse usulistesse tõekspidamistesse lugupidavalt ja sallivalt, kuid vajaduse korral ka kriitiliselt;
- 5.4. reflekteerib oma hoiakute ja suhtumiste üle enda omast erinevasse (usulisse või sekulaarsesse) maailmavaatesse;
6. sõnastab oma maailmavaate põhijooni ning võrdleb enda maailmavaatelisi tõekspidamisi käsitletud usundite ja konfessioonide omadega.

2.7.2 Õpitulemused ja õppesisu

Õppesisu	Õpitulemused
<p><u>Sissejuhatus ainekursusesse:</u> Religiooni mõiste. Religiooni uurimise võimalusi. Eesti usuline kaart. Religioonide ja konfessioonide liigitamise probleeme.</p>	<p>Kursuse lõpul õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. nimetab religiooni erinevaid dimensioone ja võrdleb erinevate distsipliinide koolkondade arusaamu religioonist; 2. nimetab suuremaid konfessioonening religioone Eestis ning võrdleb erinevate statistiliste numbrite saamise põhjusi; 3. tunneb religioonide klassifitseerimise viise ning analüüsib klassifitseerimisega kaasnevaid väärtushinnanguid.
<p><u>Usuliste olude kujunemine Eestis:</u> Muinasaeg, ristiusustamine, reformatsioon, pietism ja ratsionalism, venestamine, Eesti Vabariigi aeg, Nõukogude okupatsioon, tänapäev. Eesti usuelu korraldus, religioossus tänapäeva Eestis,</p>	<p>Kursuse lõpul õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. teab Eesti usuelu reguleerivaid peamisi õigusakte; 2. koostab uurimuse ühest olulisest Eesti usulisest mõtlejast või kultuuritegelasest. 3. iseloomustab käsitletud ajastute Eesti usulisi olusid, nimetades põhijooni ja erinevusi.

<p>sekulariseerumine. Olulisi usulisi mõtlejaid ja kultuuritegelasi Eestis (nt prohvet Maltsvet, Jakob Hurt, Johan Kõpp, paljasjalgne Tõnisson, piiskop Platon, Uku Masing, Arthur Võõbus, Toomas Paul, Ain Kalmus (Evald Mänd), Hugo Lepnurm, Jüri Arrak, Urmas Sisask, Arvo Pärt jne).</p>	
<p><u>Usud, konfessioonid ja usulised liitumised:</u></p> <p>Traditsioonilised kristlikud usulised ühendused Eestis:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. roomakatoliku kirik, sh ukraina kreekakatoliku kogudus, õigeusu kirik, vanausulised; kloostrid; 2. luterlus, vennastekogudused; 3. baptism, metodism, adventism, nelipühilus. <p>Muud usulised ühendused ja liikumised Eestis:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Taara-ja maausulised; 2. judaism; 3. islam; 4. budism; 5. hinduism (krišnaiidid); 6. Baha'i kogudused; 7. Jehoova tunnistajad, 	<p>Kursuse lõpul õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. eristab Eestis levinud suuremaid konfessioone ja usulisi rühmitusi: <ol style="list-style-type: none"> 1.1. tunneb Eestis levinud religioonide ja kirikute sümboolikat; 1.2. nimetab nende õpetuslike põhiseisukohti, võrdleb õpitud religioonide ja kristlike konfessioonide üldisi erinevusi ning sarnasusi; 1.3. võrdleb erinevate religioonide avaldumisvorme igapäevaelus (sealhulgas noorte elus); 2. tunneb mittereligioosete maailmavaadete aluseid; 3. tunneb kodukoha olulisemaid pühapaiku; 4. analüüsib lihtsamaid religioosseid tekste; 5. oskab näha religiooni rolli ühiskonnaelus ja inimsuhetes: <ol style="list-style-type: none"> 5.1. mõistab religiooni mõju ühiskonnale; 5.2. oskab oma tegevuses arvestada inimeste usulisi tõekspidamisi; 5.3. suhtub erinevatesse usulistesse tõekspidamistesse lugupidavalt ja sallivalt, kuid vajaduse korral ka kriitiliselt, reflekteerib oma hoiakute ja suhtumiste üle endast erinevasse (usulisse või sekulaarsesse)

<p>Viimse Aja Pühade Jeesuse Kristuse Kirik, Uusapostlik Kirik;</p> <p>8. Armeenia kirik;</p> <p>9. Elu Sõna kogudused, karismaatilised kirikud;</p> <p>10. New Age;</p> <p>11. muud.</p> <p>Mittereligioossed maailmavaated Eestis:</p> <p>1. ateism;</p> <p>2. agnostitsism;</p> <p>3. mitteusklikkus.</p>	<p>maailmavaatesse;</p> <p>6. sõnastab oma maailmavaate põhijooni ning võrdleb enda maailmavaatelisti tõekspidamisi käsitletud usundite ja konfessioonide omadega.</p>
--	--

3 VALIKKURSUS „Disain ja arvutigraafika“

3.1 Õppe-eesmärgid

1. arendada õpilastes nende visuaalset kirjaoskust - oskust lugeda nähtava maailma sõnumeid ja ise neid edasi anda
2. arendada õpilaste funktsionaalset fantaasiat, tunnetust, analüütilist mõtlemist ja kunstilist väljendusoskust, näidata erinevate lahenduste üksteist rikastavat mõju
3. arendada õpilaste looduse ja tehiskeskonna nägemise ja hindamise võimet, analüüsides ja seletades esteetilise maailma subjektiivsust ja seaduspärasusi
4. integreerida õpilaste teadmisi ja tunnetust, käelisi- ja arvutioskusi, praktilist ja teaduslikku – seega seostada õpetust elu enesega.
5. õpetada õpilasi kujundama objekte, logosid ja bannereid ning nad omandavad algteadmised kujundusprogrammidest
6. õpetada õpilasi kasutama vektorgraafika programmi vähemalt keskmisel tasemel.

3.2 Kursuse lühikirjeldus

Kursuse jooksul tutvutakse visuaalse maailma kujundusprobleemidega: inimese ja kunstnik-disaineri tegevusega ja ilmnevate aja märkidega. Uuritakse värviteooriat. Tutvutakse disaineri töö(de)ga, põhieesmärgiga anda probleemile uus ja parem lahendus ja võimalusega mängida, otsides uut ja üllatavat vaatajaefekti. Luuakse ise uus lahendus, läbides disainiprotsessi.

3.3 Õppesisu

1. Inimese ja keskkonna suhted, probleemilahendused. Ideede pakkumine, arendamine.
2. Puhtuse ja selguse saavutamine visuaalses lahenduses, leiutamine, komponeerimine ja konstrueerimine.
3. Kujundi loomine, abstraherimine, stiliseerimine. Märk ja sümbol.
4. Värvusõpetus: psühholoogilise mõju tundmine ja kavandamine kujundustöös. Värvus-kombinatorika.
5. Väärtustada/uurida visuaalset keskkonda ja osata dokumenteerida selle objekte.
6. Iseseisvate ja esteetiliste valikute tegemise oskuse arendamine.
7. Praktilised harjutus- ja probleemülesanded: tehakse väikesemahulisi praktilisi töid. tundides, vajadusel neid kodus lõpetades.
8. Visuaalse meedia üldised alused ja toimemehhanismid.

9. Vektor- ja rastergraafika üldised alused.
10. Vektorgraafika tarkvarade tööpõhimõtete omandamine (vabavara).
11. Vabavaraliste pilditöötlus- ja joonistamistarkvarade kasutamine.

3.4 Õpitulemused

Õpilane:

1. oskab end puhtalt, selgelt ja arusaadavalt väljendada
2. mõistab disaineri ja reklaamidisaineri töö eripära ja stiili olemust
3. teab visuaalse keskkonna kujunduse funktsioone, planeeritavat ja reaalselt mõju inimesele ja elukeskkonnale
4. on omandanud ülevaate vektorgraafikaprogrammidest ning oskab ühte neist praktiliselt kasutada keskmisel tasemel
5. suudab põhjendada enda tehtud visuaalseid ja sisulisi valikuid, tööd kommenteerida ja töö tulemust esitleda.

3.5 Lõiming

Lõimuvad paljud kunstipädevused ja -teemad, kunstiajalugu, psühholoogia, käsitöö ja tehnoloogia, sotsiaalsfääri- ja ühiskonnaõpetuse teemad.

Kaasaegse pildikeele mõistmine ja esteetilise ning praktiliste visuaalse keele oskamine toetab kunsti- ja meediapädevuste ning uuendusliku mõtlemise kujunemist.

Vektorgraafika tarkvara õppimine ja kasutamine võõrkeelsetes keskkondades toetab üldise võõrkeele valdkonna pädevuse arengut.

3.6 Hindamine

Hindamise aluseks on õpilase osalemine diskussioonidel, iseseisva visuaalse uurimistöö eksponeerimine klassi näitusel või loodud praktiliste probleemülesannete õigeaegne esitamine.

3.7 Füüsiline õpikeskkond, õpivara

Kursuse läbiviimiseks on vajalik pimendatav ruum arvuti ja dataprojektoriga, puhaste töölaudadega.

Õppekirjandus: värvusõpetuse, kompositsiooni, disaini, kunsti- ja digitaalkunsti õpetusealased väljaanded.

Arvutiklass vektorgraafika programmiga (Microsoft Expression Design4, Inkscape, ..)

4 VALIKKURSUS “Jõusaali iseseisva kasutamise alused”

4.1 Õppe-ja kasvatusesmärgid

Valikkursusega taotletakse, et õpilane:

1. oskab tehniliselt korrektselt kasutada jõusaalis olevaid treenažööre ja vabaraskuseid;
2. mõistab, et õigesti sooritatud kehalised harjutused tagavad suurema tulemuslikkuse ja aitavad vältida vigastuste teket;
3. oskab analüüsida oma kehalist võimekust ja kasutab lihastreeningut teadlikult oma tervise tugevdamiseks ja töövõime tõstmiseks;
4. väärtustab tervislikke eluviise ja trenni tegemist tervise tugevdamisel;
5. teab tähtsamaid skeletilihaseid, nende töötamise ja treenimise põhimõtteid;
6. oskab valida endale sobivat harjutusvara, seda vastavalt eesmärkidele kasutada, muuta ja täiendada;
7. mõistab „jõusaalikultuuri“ (riietus, viisakuspõhimõtted jms);
8. oskab kasutada Aravete Jõujaama jõusaali tehnikat.

4.2 Kursuse lühikirjeldus

Kursusel omandab õpilane teadmisi lihastest, lihastreeningu meetodikast ja oskab kasutada omandatud teadmisi praktikas. Kursuse eesmärk on õpilastele tutvustada, kuidas korrektselt sooritada harjutusi keharaskusega, treenažööridel ja vabaraskustega. Sellega taotletakse, et kursuse läbinutel kujuneksid oskused ja teadmised, mida ta suudab iseseisvalt treenides rakendada. Motiveeritakse õpilasi end füüsiliselt arendama ja tervislikke eluviise järgima.

4.3 Õppesisu

Teadmised kehalise aktiivsuse suurendamiseks, harjutuste läbiviimiseks, tervislike eluviiside praktiseerimiseks. Kehalise treeningu kavandamine: eesmärkide seadmine, vahendite ja meetodite valik. Skeletilihaste paiknemine ja nende töötamise põhimõtted. Lihastreeningu alused, lihashooldus. Kehaliste võimete arendamine. Aeroobse vastupidavuse, lihasjõu, painduvuse ja koordineerimise arendamine ja harjutamise meetodika. Venitusharjutused.

4.4 Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

1. oskab kasutada Aravete Jõujaama jõusaali tehnikat ja vahendeid;
2. analüüsib oma füüsiliste võimete taset ning on võimeline kavandama treeningut nende edendamiseks;
3. teab tähtsamaid skeletilihaseid ja nende töötamise põhimõtteid, tunneb treeningu ülesehitamise põhimõtteid;
4. väärtustab ja teab jõusaalitreeningu kasulikkust tervisele;
5. on praktikas läbi teinud erinevaid lihasharjutusi.

4.5 Hindamine

Kursuse hinne kujuneb:

1. iseseisvate tööde hinnetest (nt lühireferaat);
2. harjutuste näitamisest, teadmiste rakendamisest harjutuste tegemisel.

4.6 Lõiming

Kursus on väga tihedalt lõimitud kehalise kasvatuse tunniga, ühisosi saab leida psühholoogiaga. Kuna igal õppeaastal teevad mitmed õpilased uurimistööd spordi teemal, saab kursust lõimida uurimistööde aluste kursusega.

4.7 Füüsiline õpikeskkond

Kursus viiakse läbi Aravete Jõujaama ruumides (jõusaal, matisaal), kasutades jõusaali inventari ja vahendeid.

5 A2-TASEME VÕÕRKEELED (6 KURSUST)

Eesmärgid

Gümnaasiumi A2-taseme võõrkeele õpetusega taotletakse, et õpilane:

omandab keeleoskuse tasemel, mis võimaldab saada hakkama igapäevastes olukordades võõrkeelses keskkonnas;
mõistab ja väärtustab oma ning teiste kultuuride sarnasusi ja erinevusi;
suhtleb sihtkeele kõnelejatega nende kultuurinorme järgides;
on võimeline osalema erinevates rahvusvahelistes projektides ning kasutama võõrkeelt rahvusvahelises töökeskkonnas;
analüüsib oma teadmisi ja oskusi, tugevusi ja nõrkusi; omandab elukestvaks õppeks motivatsiooni ning vajalikud oskused.

Õppeaine kirjeldus

Gümnaasiumiastme humanitaar-sotsiaalsuuna õpilastel on võimalus õppida kolmanda võõrkeelena saksa keelt. Uue võõrkeele omandamist toetab varasem keeleõppimise kogemus. Õpe võimaldab õpilasel laiendada oma suhtlemisvõimalusi ja kultuurilist silmaringi, tagab juurdepääsu teadmiskallikale ning loob eeldused vahetuks suhtlemiseks. Keeletunnis suheldakse peamiselt õpitavas võõrkeeles. Emakeelt võib kasutada vajaduse korral selgituste andmiseks. Võõrkeeleõppes on kesksel kohal tegevused, mis nõuavad keele eesmärgistatud kasutamist ja lõimivad erinevaid keeleoskuse aspekte.

Õpetuses lähtutakse kommunikatiivse õpetuse põhimõtetest. Kommunikatiivne keeleoskus (suhtluspädevus) hõlmab kolme komponenti: keelelist, sotsiolingvistilist ja pragmaatilist. Keeleteadmised ei ole eesmärk omaette, vaid vahend parema keeleoskuse omandamiseks. Keelestruktuuri õpitakse kontekstis, järk-järgult jõutakse grammatikareeglite teadliku omandamise juurde. Sotsiolingvistilise pädevuse kaudu areneb õppija keelekasutuse olukohasus (viisakusreeglid, keeleregister jm).

Suhtluspädevust arendatakse keeleliste toimingute (kuulamise, lugemise, rääkimise, kirjutamise) kaudu. Rõhk on interaktiivsel õppimisel ja õpitava keele kasutamisel. Oluline osa on paaris- ja rühmatööl. Õpilasi suunatakse tegema iseseisvat tööd (lugema, infot hankima, projektides osalema jne). Suhtluspädevuse ja kultuuriteadlikkuse arendamiseks ergutatakse õpilasi kasutama õpitavat keelt ka väljaspool keeletundi.

Gümnaasiumis arendatakse kõiki osaoskusi võrdselt, rõhuasetused võivad klassiti olla erinevad. Õpilane loeb autentseid ilukirjandus-, teabe-, tarbe- ja meediatekste. Kasutatakse erinevaid aktiivõppemeetodeid. Keeletasemele vastava sõnavara omandamiseks ning keerukamate keelekonstruktsioonide kasutamiseks ja kinnistamiseks kasutab õpetaja

ülesandeid, kus õpilane saab rakendada suhtlemisoskust, kasutades erinevaid keeleregistreid (nt suhtlemine ametiasutuses, tööintervjuul, olmesfääris). Õpetaja suunab õpilasi kõrvutama ja analüüsima erinevate keelte sarnasusi ja erinevusi, nägema keeltevahelisi seoseid ning jälgima oma keelekasutust.

Keeleoskuse tase gümnaasiumi lõpus

		Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
A2-keeleoskustase	Rahuldav õpitulemus	A1.2	A1.2	A1.2	A1.1
	hea ja väga hea õpitulemus	A2.2	A2.2	A2.2	A1.2

Õppetegevused

Õpet kavandades ja korraldades:

lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingu teiste õppeainete ja läbivate teemadega; taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhkuseks ja huvitegevusteks;

võimaldatakse õppida üksi ja koos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseiks ning iseseisvaiks õppijaiks;

kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;

rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogial põhinevaid õpikeskkondi, õppematerjale ja -vahendeid;

mitmekesistatakse õpikeskkonda: muuseumid, näitused, teater, kino, kontserdid, arvuti/multimeediaklass, õpilasvahetus, õppereisid, kohtumised õpitavat keelt emakeelena kõnelejatega jne;

kasutatakse erinevaid õppemeetodeid, sh aktiivõpet: rollimängud, arutelud, diskussioonid, projektõpe jne.

Läbivad teemad

Läbivateks teemadeks prantsuse ja saksa keele õppes A2-taseme võõrkeeles on kõik riiklikus õppekavas nimetatud teemad: tervis ja ohutus; väärtused ja kõlblus; kultuuriline identiteet; keskkond ja jätkusuutlik areng; elukestev õpe ja karjääri planeerimine; teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon. Läbivate teemade käsitlemine süveneb kursusiti, olles I ja II kursuse vältel põgusalt tematiseeritud ning III-V kursuste käigus põhjalikumalt arutlustesse integreeritud.

Lõiming

Prantsuse ja saksa keelt on võimalik lõimida peaaegu kõikide õppeainetega. A2 võõrkeele õppe raames lõimitakse neid keeli nii palju kui võimalik teiste õppeainetega, et tagada õpilaste huvi ja õppe vaheldusrikkust.

Hindamine

Õppe alguses hinnatakse peamiselt globaalset arusaamist ja suulist väljendusoskust. Kirjutamise ja lugemise hindamise osakaal on väiksem kui teiste osaoskuste puhul. Hinnates kasutatakse hindeid ning suulisi ja kirjalikke sõnalisi hinnanguid, mille eesmärgiks on õpilaste edusammude tunnustamine.

Kasutatavad õppematerjalid:

Saksa keeles: Schulz, A. (2001): *Deutsch für uns. Ein Lehrbuch für Anfänger*. Kirjastus Tea.

Prantsuse keeles: Tamm, T. & Tomasberg, L. (2010): *Quartier Latin*. Kirjastus Valgus.

Lisaks kasutatakse erinevaid internetiallikaid ja õpetaja koostatud materjale.

5.1. SAKSA KEEL

5.1.1. I kursus „Igapäevaelu”

5.1.1.1. Õppesisu

Mina (tervitamine, tutvustamine, esmane kontakt, isikuandmed, elukoht)

Numbrid (arvsõnad 1-100, vanus, aadress, hind)

Asjad (asjade nimetused, grammatiline sugu)

Keelestruktuurid

Nimisõna ja artikkel: määrav ja umbmäärane artikkel; nimetav ja osastav kääne;

Arvsõna: arvsõnad 1-100;

Tegusõna: tegusõnade pööramine olevikus; viisakusvorm;

Lause: lihtlauseid ja küsilauseid.

5.1.1.2. Õpitulemused

Õpilane

saab aru lihtsatest igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest;

kasutab õpitud väljendeid ja lühilauseid oma vajaduste väljendamiseks ning oma lähiümbruse (pere, kodu, kooli) kirjeldamiseks;

reageerib adekvaatselt väga lihtsatele küsimustele ja korraldustele;

on omandanud esmased teadmised õpitava keele maast ja kultuurist;

suhtub positiivselt võõrkeele õppimisesse;

kasutab esmaseid õpioskusi (kordamist, seostamist) võõrkeele õppimiseks;

oskab õpetaja juhendamisel töötada nii paaris kui ka rühmas.

5.1.2. II kursus „Kodu ja lähiümbrus”

5.1.2.1. Õppesisu

Minu pere (viisakusvormid, pereliikmed ja asjad kodus)

Aeg (kella- ja päevaajad, kalender, tähtpäevad, plaanid)

Keelestruktuurid

Nimisõna ja artikkel: määrav ja umbmäärane artikkel; nimisõnade mitmus;

Arvsõna: järgarvud;

Asesõna: omastav asesõna; umbmäärane asesõna; isikulised asesõnad;

Tegusõna: tegusõnade pööramine olevikus: *haben, sein, sagen, fahren, kommen, arbeiten, heissen*; modaalteguõnad *können, müssen, wollen, dürfen*;

Lause: tegusõna asukoht lihtlauses;

Sõnatuletus: tuletusliide *-in*.

5.1.2.2. Õpitulemused

Õpilane

saab aru lihtsatest igapäevastest väljenditest ja lausetest, lühikestest vestlustest ja tekstidest;

saab aru teksti mõttest ja olulisest teabest;

oskab kirjutada õpitud sõnavara piires lühikirjeldusi ja -sõnumeid (nt sõnum sõbrale);

oskab lühidalt kirjeldada oma lähiümbrust ja inimesi, igapäevaseid toiminguid;

tuleb toime väga lihtsates igapäevastes suhtlusolukordades, suudab alustada lühivestlust (nt reageerib küsimustele ja korraldustele);

on omandanud esimesed teadmised maa, kus kõneldakse õpitavat keelt, ja oma kodumaa kultuuri sarnasuste ja erinevuste kohta;

rakendab õpetaja juhendamisel varem omandatud õpioskusi ja strateegiaid;

oskab õpetaja abiga õpitavas keeles seada endale õpieesmärke ning hinnata oma saavutusi.

5.1.3. III kursus „Toit ja tarbimine”

5.1.3.1. Õppesisu

Toit (toitude nimetused, menüü, toidukohta külastamine, ostlemine)

Tarbimine (toitumisharjumused, mööbliesemed, mood ja riided)

Asukoht (asjade asukoht, suunad)

Keelestruktuurid

Nimisõna ja artikkel: käänamine: Nom, Akk, Dat;

Omadussõna: omadussõna sõnaga *sein*; omadussõna ilma artiklita; omadussõna pärast umbmäärast ja määravat artiklit;

Asesõna: isikuliste asesõnade käänamine;

Sidesõnad: sidesõnade kasutamine;

Eessõna: eessõnad ja nende käänded;

Tegusõna: tegusõnade pööramine olevikus: *essen, nehmen, sprechen, lesen, möchte, mögen, wissen, sollen*; enesekohased tegusõnad; lahutatava eessõnaga tegusõnad;

Lause: tegusõna asukoht lihtlauses;

Sõnatuletus: liitsõnad

5.1.3.2. Õpitulemused

Õpilane

saab õpitud temaatika piires aru lühikestest lausetest ja sageli kasutatavatest väljenditest; mõistab lühikesi, lihtsaid tekste lugedes vajadust mööda mitu korda; kirjutab lihtsate fraaside ja lausetega iseendast ja kujutletavatest inimestest ja/või objektidest; suudab suhelda lihtsas keeles, kui vestluspartner on nõus teda parandama; mõistab igapäevaseid väljendeid, mis aitavad konkreetseid lihtsaid elulisi asju ajada; rakendab õpetaja juhendamisel varem omandatud õpioskusi ja -strateegiaid; töötab õpetaja juhendamisel iseseisvalt, paaris ja rühmas; seab endale õpiesmärke ning hindab koostöös kaaslaste ja õpetajaga oma saavutusi.

5.1.3.3. Läbivad teemad ja lõiming

Väärtused ja kõlblus; keskkond ja jätkusuutlik areng; tervis ja ohutus. Lõiming on võimalik majanduse, matemaatika ja ühiskonnaõpetusega.

5.1.4. IV kursus “Töö ja vaba aeg”

5.1.4.1. Õppesisu

Tegemised (ametid, kodused tööd, elustiil)

Saksamaa haridussüsteem

Vaba aeg (spordialad, hobid, reisimine)

Tee juhatamine

Keelestruktuurid

Nimisõna ja artikkel: käänamine: Gen;

Omadussõna: omadussõna pärast määravat artiklit;

Asesõna: es kasutamine; umbmäärane asesõna *man*;

Eessõna: eessõnad *durch, um, entlang, über, zwischen*;

Tegusõna: tegusõnade pööramine lihtminevikus; *von* + Dat;

Lause: kõrvallausega algav lause.

5.1.4.2. Õpitulemused

Õpilane

saab õpitud temaatika piires aru lauseist ja sageli kasutatavaist väljendeist;

mõistab olulist õpitud temaatika piires;

kirjutab lühikesi tekste õpitud temaatika piires;

tuleb teda puudutavates igapäevastes suhtlusolukordades toime õpitavat keelt emakeelena kõnelejaga;

teadvustab eakohaselt õpitava maa ning oma maa kultuuri sarnasusi ja erinevusi ning oskab neid arvestada;

rakendab õpetaja juhendamisel varem omandatud õpioskusi ja -strateegiaid;

töötab õpetaja juhendamisel iseseisvalt, paaris ja rühmas;

seab endale õpieesmärke ning hindab koostöös kaaslaste ja õpetajaga oma saavutusi.

5.1.4.3. Läbivad teemad ja lõiming

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine; kodanikualgatus ja ettevõtlikkus; kultuuriline identiteet; tervis ja ohutus; väärtused ja kõlblus.

Lõiming on võimalik perekonnaõpetuse, ühiskonnaõpetuse, kehalise kasvatus, geograafia, muusikaga.

5.1.5. V kursus “Mina ja maailm”

5.1.5.1. Õppesisu

Abi küsimine (hädaabi, politsei)

Enesetunne (haigused, enesetunde kirjeldamine)

Eesti

Saksa keelt kõnelevad riigid

Keelestruktuurid

Nimisõna: *das erste/zweite/... Mal*;

Arvsõna: järgarvud;

Omadussõna: Omadussõna võrdlusastmed;

Tegusõna: täisminevik; lihtminevik; *Infinitiv + zu*; käskiv kõneviis; *bleiben, vergessen + wo?*; sihitise kasutamine Dativi käändes.

Määrsõnad: kohta ja aega näitavad määrsõnad.

5.1.5.2. Õpitulemused

Õpilane

oskab moodustada täisminevikku ja lihtminevikku igapäevaelu puudutavate sõnadega;
teab, kuidas peaks käituma ohuolukordades ja õnnetuste puhul ning kuidas antud olukordades suhelda;

kirjutab lühikesi tekste õpitud temaatika piires;

tuleb igapäevastes suhtlusolukordades toime õpitavat keelt emakeelena kõnelejaga;

teab saksa keelt riigikeelena kasutatavate riikide kohta põhilisi fakte;

oskab moodustada käskivat kõneviisi ja esitada palvet (paluda midagi teha).

5.1.6. VI kursus “Igapäevane suhtlus”

5.1.6.1. Õppesisu

Ajavormide kordamine ja kasutamine lausete moodustamisel;

igapäevaste situatsioonide läbi mängimine;

grammatikareeglite ülevaade.

Keelestruktuurid

Kõigi õpitud grammatikateemade üle kordamine.

5.1.6.2. Õpitulemused

Õpilane

oskab kasutada grammatikareeglite tabeleid;

oskab moodustada grammatiliselt korrektseid lauseid õpitud sõnavara piires;

on läbi mänginud igapäevaseid situatioone, mis võimaldab keelekeskkonnas paremini toime tulla;

valib vestluses õigeid ajavorme;

on saanud kordava ülevaate kogu õpitud grammatikast.

5.2. PRANTSUSE KEEL

5.2.1. I kursus „Mina“

5.2.1.1. Õppesisu

Teemad

MINA JA TEISED: tutvumine; nimi, vanus, välimus.

KODU JA LÄHIÜMBRUS: pereliikmed, sugulased; kodukoht.

KODUKOHT EESTI: Eesti asukoht, keel, pealinn.

RIIGID JA NENDE KULTUUR: Euroopa riigid, Prantsusmaa, Pariis; turism, tavad ja kultuuride eripärad.

IGAPÄEVASED TEGEVUSED JA ÕPPIMINE: söögikorrad, kohvik, restoran; kirja/kaardi kirjutamine sõpradele.

VABA AEG JA KULTUUR: tegevused vabal ajal.

Keelestruktuurid

Nimisõna: nimisõna sugu; määrav artikkel; umbmäärane artikkel;

Omadussõna: omadussõna sootunnused;

Arvsõna: numbrid 0-10, 100, 1000; 11-69;

Asesõna: isikulised asesõnad; eessõna *on*;

Tegusõna: *être, s'appeler, parler, étudier, travailler, connaître* pööramine ja kasutamine; tegusõna jaatav ja eitav vorm.

5.2.1.2. Õpitulemused

Õpilane

oskab tervitada formaalses ja mitteformaalses situatsioonis;

teab sinatamise ja teietamise vorme;

oskab küsida infot teiselt inimeselt;

teab väljendeid vabandamiseks, tänamiseks, hüvasti jätmiseks;

teab lihtsamaid väljendeid töötamise ja õppimise teemal;

teab peamisi riikide, rahvuste ja keelte nimetusi;

on võimeline rääkima enda elust (õppimine/töötamine, üldised isikuandmed, elukoht)

saab hakkama kohvikus tellimisega (arve küsimine, hinna küsimine jne).

5.2.2. II kursus „Perekond, välimus, ilm“

5.2.2.1. *Õppesisu*

Teemad

MINA JA TEISED: mina; sõprussuhted; minu tugevad ja nõrgad küljed.

KODU JA LÄHIÜMBRUS: abielu ja perekond, rollid perekonnas, kodu ja selle ümbrus, tegevused kodus.

KODUKOHT EESTI: Eesti ja siinne loodus; ilm; loodus ja looduskaitse.

RIIGID JA NENDE KULTUUR: Prantsusmaa, vaatamisväärsused, kultuuri eripärad; peod ja pühad Prantsusmaal.

IGAPÄEVASED TEGEVUSED JA ÕPPIMINE: transpordivahendid; tee küsimine ja juhataamine; linnaplaan.

VABA AEG JA KULTUUR: vaba aeg, reisimine, televisioon, internet.

Keelestruktuurid

Nimisõna: nimisõna sugu; määrav artikkel; umbmäärane artikkel;

Omadussõna: omastavad omadussõna; demonstratiivsed omadussõnad; omadussõna sugu ja arv;

Arvsõna: kardinaalarvud;

Tegusõna: *avoir, habiter*;

Eessõnad: *en, au, aux*.

Lause: interrogatsioon; lühendid; eitus.

5.2.2.2. *Õpitulemused*

Õpilane

oskab öelda oma vanust, elukohta, väljendada oma perekonnaseisu, kirjeldada, kuidas ta end tunneb;

oskab küsida, kuidas teistel läheb;

täidab ankeedi enda andmetega;

tunneb numbreid ja oskab igapäevaelus ette tulevaid numbreid lausetes öelda;

teab perekonnaliikmeid ja oskab esitleda enda perekonda;

kirjeldab foto järgi inimest ja teab peamisi kirjeldamiseks vajalikke väljendeid;

oskab kirjeldada ilma;

teab kuude ja aastaaegade nimetusi.

5.2.3. III kursus „Eelistused, hobid, kell“

5.2.3.1. *Õppesisu*

Teemad

MINA JA TEISED: mina isiksusena teiste seas, eripärad, võimed, eelistused, tugevused ja nõrkused;

KODU JA LÄHIÜMBRUS: abielu ja perekond, raha;

KODUKOHT EESTI: kliima; elamine maal ja linnas; rahvusvahelised suhted;

RIIGID JA NENDE KULTUUR: kultuur; Eesti vs. prantsuse keelt kõnelevad riigid; prantsuse sümbolid; maailm; prantsuse köök;

IGAPÄEVASED TEGEVUSED, ÕPPIMINE, TÖÖ: toitumine, sport; suhtlemine teeninduses; haridussüsteemide võrdlus.

VABA AEG JA KULTUUR: prantsuse artistid ja kuulsused; filmid;

Keelestruktuurid

Nimisõna: *à* + määrav artikkel; *de* + määrav artikkel;

Arvsõnad: kellaajad;

Tegusõna: *aimer, préférer, adorer, aller, faire, lire, écrire*; tulevik;

Eessõnad: *au, aux. à la, à l'*; ajalised eessõnad *à, de...à, jusqu'a*;

Sidesõnad: *parce que; pour; alors; mais*;

Asesõna: otsesihitis;

Lause: küsilause moodustamine.

5.2.3.2. *Õpitulemused*

Õpilane

oskab rääkida oma eelistustest ja meeldimistest;

teab, kuidas koostada e-maili;

kirjeldab enda hobisid ja spordialasid, millega tegeleb;

teab peamisi vabaaja tegevusi;

teeb ettepanekuid, oskab nendega nõustuda või neist keelduda;

suudab intervjuuerida teist inimest;

väljendab põhjust ja tagajärge;

väljendab end arvamust erinevatel teemadel;

räägib oma plaanidest;

kirjeldab oma päevaplaani;

oskab väljendada kellaegaseid.

5.2.4. IV kursus „Suhtlemine“

5.2.4.1. Õppesisu

Teemad

MINA JA TEISED: mina isiksusena teiste seas; sõprus ja sõpradevahelised vestlused; külla kutsumine; tähistamine;

KODU JA LÄHIÜMBRUS: ümbruse kirjeldamine;

KODUKOHT EESTI: kliima; elamine maal ja linnas; rahvusvahelised suhted;

RIIGID JA NENDE KULTUUR: kultuur; Eesti vs. prantsuse keelt kõnelevad riigid; prantsuse sümbolid; maailm; prantsuse köök;

IGAPÄEVASED TEGEVUSED, ÕPPIMINE, TÖÖ: toitumine, sport; suhtlemine teeninduses; haridussüsteemide võrdlus.

VABA AEG JA KULTUUR: reisimine, traditsioonid.

Keelestruktuurid

Nimisõna: määrav ja umbmäärane arikkel;

Arvsõnad: kellaajad;

Tegusõna: *prendre, partir, sortir, pouvoir, devoir, vouloir, venir, acheter, payer*; enesekohaste tegusõnade pööramine;

Eessõnad: *avec, chez, pour*;

Sidesõnad: *parce que, pour, alors, mais*;

Asesõna: enesekohane asesõna;

Lause: eitus *plus, jamais, rien, personne*.

5.2.4.2. Õpitulemused

Õpilane

lepib kokku ja oskab muuta / ära öelda kohtumisi;

oskab vestelda telefonis;

oskab rääkida oma igapäevastest tegevusest;

kirjeldab oma päeva edenemist;

teeb ettepanekuid, reageerib kutsetele, on võimeline vastama kutsele nii suuliselt kui ka kirjalikult;

väljendab arvamust erinevate väljenditega.

5.2.5. V kursus „Elukoht ja toit“

5.2.5.1. *Õppesisu*

Teemad

MINA JA TEISED: asjaajamine; igapäevaelu organiseerimine; elustiil;

KODU JA LÄHIÜMBRUS: tubade ja kodu kirjeldamine; tee juhatamine;

KODUKOHT EESTI: toitumine, traditsioonilised söögid;

RIIGID JA NENDE KULTUUR: maailma ja prantsuse köök;

IGAPÄEVASED TEGEVUSED, ÕPPIMINE, TÖÖ: elukoha otsimine, ööbimise organiseerimine;

VABA AEG JA KULTUUR: ümbruse kirjeldamine, ostlemine, toiduainete nimetused, restoranikülastus.

Keelestruktuurid

Nimisõna: loendamatu artikkel;

Arvsõnad: ordinaalarvud;

Tegusõna: täisminevik sõnadega *avoir* ja *être*; *boire*, *manger*;

Eessõnad: asukohta väljendavad eessõnad + määrav artikkel;

Omadussõna: omadussõna võrdlusastmed;

Sidesõnad: *parce que*; *pour*; *alors*; *mais*;

Asesõna: asesõna *on*;

Lause: ajamäärus *il y a*;

Määrsõnad: käskiv kõneviis.

5.2.5.2. *Õpitulemused*

Õpilane

mõistab lühikese teate/kuulutuse sisu;

oskab leida ööbimiskohta;

oskab kirjeldada korterit;

saab hakkama hotellitoa reserveerimisega;

oskab kirjutada postkaarti;

oskab küsida ja anda teejuhiseid;

oskab nimetada elukoha eeliseid ja puudusi;

saab hakkama retsepti lugemise ja järgimisega;
saab hakkama poes ostlemise ja restoranis toidu tellimisega;
kirjeldab enda toitumisharjumusi;
teab peamiste toiduainete nimetusi.

5.2.6. VI kursus „Kordamine”

5.2.6.1. *Õppesisu*

Teemad

Kõikide sõnavarateemade kordamine ja häälduse harjutamine. Kõne arendamine. Endast jutustamine ja erinevate situatsioonide läbi mängimine.

Keelestruktuurid

Kõikide seniõpitud keelestruktuuride üle kordamine, reeglite kinnistamine.

5.2.6.2. *Õpitulemused*

Õpilane:

meenutab erinevaid teemasid, mida oleme seniste kursuste vältel õppinud;
tuletab meelde ja kinnistab sõnavara;
oskab rakendada õpitud grammatikareegleid;
tuleb toime lihtsamas vestlusolukorras;
julgeb hääldada ja kasutada prantsusekeelseid väljendeid ja lauseid;
mõistab kuulmise ja lugemise teel olulisimat informatsiooni;
omab keelelist põhja, millelt edasi liikuda, kui on soov oma keeleoskust parandada.